

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
University of West Attica

ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΒΙΟΪΑΤΡΙΚΗΣ

Η COVID-19 στην Ελλάδα

Η Αντίδραση της Ελληνικής Κοινωνίας - Ο Εμβολιασμός

Επιμέλεια

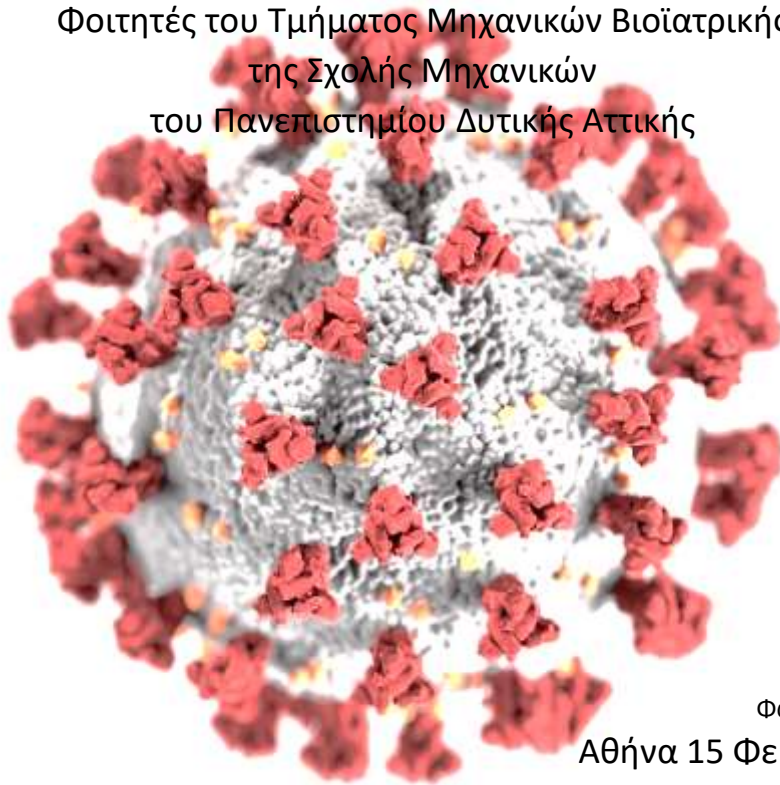
Μιχάλης Γλαμπεδάκης, Ομότιμος καθηγητής
πρώην ΤΕΙ Αθήνας, τώρα Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Ανάλυση Δεδομένων-Εκπόνηση Μελέτης

Γλαμπεδάκης Αντώνης, Ηλεκτρονικός Μηχανικός ΤΕ, MSc
Κούζιλος Γιώργος, Χημικός Μηχανικός, Μηχανολόγος Μηχανικός, MSc, MBA, PhD

Συλλογή στοιχείων

Φοιτητές του Τμήματος Μηχανικών Βιοϊατρικής
της Σχολής Μηχανικών
του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

Φωτογραφία από το CDC

Αθήνα 15 Φεβρουαρίου 2021

Copyright/Πνευματική Ιδιοκτησία

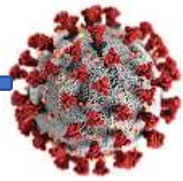
Τα Δεδομένα και τα Συμπεράσματα της Έρευνας και της Μελέτης είναι ελεύθερα προς χρήση, εν μέρει ή εν όλω, χωρίς ιδιαίτερη άδεια, αρκεί να γίνεται αναφορά στους συντελεστές της.

Η COVID-19 στην Ελλάδα. Η Αντίδραση της Ελληνικής Κοινωνίας - Ο Εμβολιασμός

Αθήνα Φεβρουάριος 2021

- Καθοδήγηση, επίβλεψη και επιμέλεια: Μιχάλης Γλαμπεδάκης Ομότιμος Καθηγητής πρώην ΤΕΙ Αθηνάς, τώρα Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ).
- Ανάλυση των δεδομένων και εκπόνηση της μελέτης: Αντώνης Γλαμπεδάκης και Γιώργος Κούζιλος.
- Συλλογή στοιχείων: Φοιτητές του Τμήματος Μηχανικών Βιοϊατρικής της Σχολής Μηχανικών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Όνοματεπώνυμο	Όνοματεπώνυμο	Όνοματεπώνυμο
ΠΑΠΑΧΑΡΙΣΗ ΑΝΝΑ Γενική Συντονίστρια	ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΑΝΑΗ Συντονίστρια	ΠΑΣΣΑΚΟΥ ΣΟΦΙΑ Συντονίστρια
ΒΥΘΟΥΛΚΑΣ ΣΠΥΡΟΣ	ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΗ ΙΩΑΝΝΑ	ΡΑΪΣΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ
ΓΕΩΡΓΑΚΟΥΔΗ ΜΥΡΤΩ	ΜΑΡΜΑΡΑΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ	ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΓΙΑΝΝΟΥΛΟΥ ΒΑΛΜΑ-ΕΙΡΗΝΗ	ΜΑΥΡΩΝΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΣΚΛΗΘΡΙΩΤΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑ
ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΜΩΥΣΗΣ	ΣΠΥΡΙΔΑΚΟΥ ΝΑΤΑΛΙΑ
ΚΑΛΑΝΤΖΑΚΗ ΝΙΚΗ	ΜΕΤΑΪ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	ΣΤΑΘΑΚΗ ΝΕΦΕΛΗ-ΔΕΣΠΟΙΝΑ
ΚΑΤΑΚΗΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ	ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	ΤΡΥΦΩΝΙΔΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ
ΚΑΦΙΡΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΜΟΥΡΑΤΙ ΆΡΗΣ	ΤΣΑΚΜΑΤΣΟΓΛΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ
ΚΙΑΜΑΛΗΣ ΑΡΙΦ	ΜΠΕΦΑΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ	ΤΣΑΜΠΑΖΗ ΟΥΡΑΝΙΑ
ΚΟΥΤΣΑΥΛΗ ΔΡΟΣΙΑ	ΝΤΙΜΤΣΑ ΑΡΤΕΜΙΣ-ΣΩΤΗΡΙΑ	ΤΣΟΥΚΑΡΑ ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ
ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΡΙΟΣ- ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	ΝΤΟΚΑ ΕΛΙΣΑΒΕΤ	ΦΡΑΓΚΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ	ΞΕΝΙΟΥ ΑΘΗΝΑ	ΦΡΑΓΓΟΠΟΥΛΟΣ ΠΕΤΡΟΣ
ΛΟΓΚΑΡΑΚΗ ΝΙΚΗ	ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ	ΧΑΛΑΡΗ ΕΛΕΝΗ
ΜΑΝΕΣΙΩΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΗ ΣΩΤΗΡΙΑ	ΧΑΧΑΜΗΣ ΛΑΜΠΡΟΣ
ΜΑΝΙΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΠΑΡΑΝΥΧΙΑΝΑΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	ΧΥΤΗΡΗ ΈΛΛΗ
ΜΑΞΙΜ ΤΣΕΡΒΑΚ	ΠΙΛΙΝΤΣΙ ΠΑΝΤΕΛΗΣ	

Πίνακας Περιεχομένων

Πρόλογος.....	5
Μέρος Α: Εισαγωγή.....	7
Γενικά.....	7
Θέμα της έρευνας: "Η COVID-19 στην Ελλάδα".....	7
Ταυτότητα της έρευνας.....	7
Σύνοψη αποτελεσμάτων.....	8
Ο SARS-CoV-2 και η COVID-19 στην Ελληνική κοινωνία.....	8
Ενημέρωση για τον ιό και την πανδημία.....	8
Εγκυρότητα των πληροφοριών που παρέχονται από τα ΜΜΕ.....	8
Εγκυρότητα των πληροφοριών που παρέχονται από τους ειδικούς.....	9
Φήμες για συννομασίες.....	10
Αίτια διασποράς του ιού SARS-CoV-2.....	10
Θάνατοι από την COVID-19.....	11
Ασθενείς με τον SARS-CoV-2.....	11
Τεστ για κορονοϊό.....	12
Μέτρα πρόληψης.....	12
Μη τήρηση των μέτρων πρόληψης.....	12
Ενεργητική προστασία.....	12
Αίσθηση ασφάλειας από την τήρηση των μέτρων προστασίας.....	13
Καταλληλότητα των μέτρων πρόληψης και προστασίας.....	13
Αντίδραση σε περίπτωση συμπτωμάτων λοίμωξης.....	14
Κοινωνική ευαισθησία σε περίπτωση ίωσης.....	14
Εμπιστοσύνη στην Πολιτεία για τη διαχείριση της πανδημίας.....	15
Η ατομική ευθύνη στην εξάπλωση του ιού.....	15
Η Ελλάδα σε σχέση με άλλες χώρες.....	15
Ο εμβολιασμός στην Ελλάδα.....	16
Παρότρυνση συγγενών και φίλων να εμβολιαστούν.....	16
Παρενέργειες του εμβολίου SARS-CoV-2.....	17
Κοινωνική απομόνωση όσων δεν εμβολιαστούν.....	17
Αποτελεσματικότητα των εμβολίων.....	18
Τήρηση μέτρων προστασίας από όσους δεν θα εμβολιαστούν.....	18
Τήρηση μέτρων προστασίας από όσους θα εμβολιαστούν.....	18
Μέρος Σ: Συμπεράσματα - Επίλογος.....	20

Πρόλογος

Ο νέος κορονοϊός SARS-CoV-2 πρωτοεμφανίστηκε στην πόλη Γουχάν, της κινεζικής επαρχίας Χουμπέι τον Δεκέμβριο του 2019, επιφέρει την ασθένεια COVID-19¹ και οι συνεπαγόμενες επιπτώσεις στους ανθρώπους επεκτάθηκαν όλον τον κόσμο. Εκατομμύρια κρούσματα και περισσότερες από 2 εκατομμύρια απώλειες σε ανθρώπινες ψυχές αναφέρονται ότι έγιναν το 2020². Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αναμένει για το 2020 και την επόμενη χρονιά συρρίκνωση της παγκόσμιας οικονομίας ύψους 11 τρισεκατομμυρίων ευρώ. «Πρόκειται για τη μεγαλύτερη ύφεση από το οικονομικό κραχ το 1929», δήλωσε ένας οικονομολόγος του ΔΝΤ για να προσθέσει ότι «καμία χώρα δεν θα περάσει αλώβητη την κρίση»³. Εκτός από τους ανθρώπους που χάθηκαν και θα χαθούν ακόμα και την οικονομική καταστροφή, πρέπει να αντιμετωπιστούν και πάρα πολλές πληροφορίες που χαρακτηρίζονται ως ψευδείς. Όπως δήλωσε ο Γενικός Διευθυντής της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, Tedros Adhanom Ghebreyesus «δεν καταπολεμούμε μόνο μια πανδημία, έχουμε να αντιμετωπίσουμε και μια επιδημία παραπληροφόρησης»⁴.

Ότι συμβαίνει σε όλον τον κόσμο συμβαίνει σε μικρότερο ίσως κατ'αναλογία βαθμό και στη χώρα μας όσον αφορά τα κρούσματα, τις ανθρώπινες απώλειες, την οικονομική ύφεση και τις αμφισβητούμενες πληροφορίες που "κυκλοφορούν".

Η παρούσα έρευνα και η συνεπακόλουθη μελέτη καταγράφουν και παρουσιάζουν τις απόψεις, τις σκέψεις και τα πιστεύω των Ελλήνων και των κατοικούντων στην Ελλάδα ξένων πολιτών, με αμεροληψία χωρίς καμιά προκατάληψη όπως πρέπει να γίνεται σε επιστημονικές έρευνες.

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται είναι εκείνα ακριβώς που συλλέχθηκαν από όλη τη χώρα, από όλες τις διοικητικές περιφέρειες, από μικρά χωριά έως μεγάλες πόλεις, από όλες τις ηλικίες (12 έως 98 ετών), όλες τις εθνικότητες (δυστυχώς με μικρές συγκεντρώσεις των μη Ελλήνων), όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα, όλα τα θρησκευτικά δόγματα.

Τα ερωτηματολόγια ήταν ηλεκτρονικά και ανώνυμα, στάλθηκαν σε χιλιάδες αποδέκτες. Από τα ληφθέντα αξιοποιήσιμα ήταν τα 5.693. Ο αριθμός αυτός είναι αρκετά μεγάλος για να εξασφαλισθεί υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης (99%) και διάστημα εμπιστοσύνης (1,71). Δημιουργήθηκε με τα ερωτηματολόγια αυτά μια πολύ μεγάλη Βάση Δεδομένων (ΒΔ) με 91 μεταβλητές και ποικιλία επιλογών από 3 μέχρι 5, ενώ υπήρχαν πολλές μεταβλητές με ελεύθερες τιμές (π.χ. ηλικία) ή εντελώς ελεύθερη απάντηση. Στην τελευταία περίπτωση οι ελεύθερες απαντήσεις ομαδοποιήθηκαν σε 5-6 περιπτώσεις με κύρια και συγκλίνοντα περιεχόμενα.

Η ανάλυση των στοιχείων έγινε σε δυο επίπεδα: α) απλής περιγραφικής αποτύπωσης κάθε μεταβλητής και β) παρουσίασης συνδυασμένων (διττών) μεταβλητών. Οι συνδυασμοί όλων των μεταβλητών με την ποικιλία των επιλογών τους δίνει ένα τεράστιο πλήθος δυνατών ελέγχων⁵.

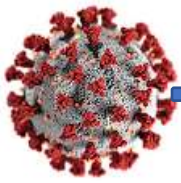
¹ Πολλές φορές αποκαλείται COVID-19 ο ιός. Στην πραγματικότητα COVID-19 είναι η ασθένεια που προκαλείται από τον νέο ιό της οικογένειας κορονοϊών, SARS-CoV-2. [www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-\(covid-2019\)-and-the-virus-that-causes-it](http://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-(covid-2019)-and-the-virus-that-causes-it)

² Google.com world deaths COVID-19, 2020

³ <https://www.dw.com/el/μετά-τον-κορονοϊό-η-πανδημία-χρέους/a-55667726>, 20.11.2020

⁴ WHO.int

⁵ Το σύνολο είναι αφενός μεν μη αξιοποιήσιμο και απαιτεί τεράστιο χρόνο ανάλυσης, αφετέρου δε δεν προσφέρει ουσιαστικά χρήσιμη πληροφόρηση, γιατί στο παρόν τεύχος παρουσιάζουμε τους βασικότερους συνδυασμούς στο σύνολο της χώρας στα θέματα "Η COVID-19 στην Ελλάδα" και "Ο εμβολιασμός εναντίον του SARS-CoV-2", ενώ σε επόμενο τεύχος θα παρουσιαστεί η απαρχή της τηλεεκπαίδευσης και τηλεργασίας στη χώρα καθώς και οι ψυχολογικές επιπτώσεις της πανδημίας. Σε κάθε περίπτωση, τα στοιχεία της ΒΔ είναι στη διάθεση μελετητών και άλλων ενδιαφερόμενων για μελέτη και άλλων συνδυασμένων στοιχείων.

Χαρακτηριστικό στοιχείο της έρευνας ήταν η προθυμία μεγάλου αριθμού πολιτών να συμπληρώσουν και να υποβάλλουν το ερωτηματολόγιο⁶· αυτό δείχνει τη διάθεση των ανθρώπων να "μιλήσουν" και να πουν τις εμπειρίες και τα πιστεύω τους για την πρωτόγνωρη κατάσταση, ώστε να ενημερώσουν άλλους ανθρώπους. Στις περισσότερες περιπτώσεις το ποσοστό των ατόμων που δεν απάντησαν σε κάποια ερώτηση ήταν 1,0% έως 1,6%, γεγονός που δείχνει το ενδιαφέρον τους για το ερευνώμενο πρόβλημα και το "καθήκον" τους να καταθέσουν τις εμπειρίες και τις απόψεις τους. Τους ευχαριστούμε θερμά όλους και τον καθένα χωριστά. Να είναι βέβαιοι ότι τα στοιχεία που μας κατέθεσαν αξιοποιήθηκαν με αμεροληψία και σεβασμό.

Ευχαριστούμε θερμά,

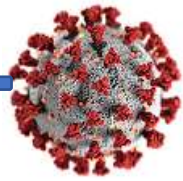
- τις φοιτήτριες Παπαχαρίση Άννα που είχε τον γενικό συντονισμό της έρευνας και Βασιλείου Δανάη και Πασσάκου Σοφία, που συντόνισαν τη σύνταξη, αποστολή και λήψη των ερωτηματολογίων και την ομαδοποίηση των, και,
- τις φοιτήτριες και τους φοιτητές Βυθούλκα Σπύρο, Γεωργακούδη Μυρτώ, Γιαννούλου Βάλμα-Ειρήνη, Θεοφάνη Αθανάσιο, Καλαντζάκη Νίκη, Κατάκη Οδυσσέα, Καφίρη Βασιλική, Κιάμαλη Αρίφ, Κούτσαυλη Δροσιά, Κυριακόπουλο Μάριο-Αλέξανδρο, Κάστα Σταύρο, Λογκαράκη Νίκη, Μανεισιώτη Κωνσταντίνο, Μανιό Απόστολο, Μαξίμ Τσερβάκ, Μαρκαντώνη Ιωάννα, Μαρμαρά Στέφανο, Μαυρωνά Γεώργιο, Μενελάου Μωυσή, Μετάϊ Αλέξανδρο, Μιχαλόπουλο Χρήστο, Μουράτι Άρη, Μπεφάνη Κωνσταντίνα, Νίμτσα Άρτεμι-Σωτηρία, Ντόκα Ελισάβετ, Ξενίου Αθηνά, Παναγοπούλου Γεωργία, Παπαμίχαλη Σωτηρία, Παρανυχιανάκη Αναστασία, Πιλίντσι Παντελή, Ραΐση Κατερίνα, Σιμόπουλο Ιωάννη, Σκληθριώτη Βασιλεία, Σπυριδάκου Ναταλία, Σταθάκη Νεφέλη-Δέσποινα, Τρυφωνίδη Θεόδωρο, Τσακματσόγλου Κωνσταντίνα, Τσαμπάζη Ουρανία, Τσουκαρά Σπυριδούλα, Φραγκογιαννόπουλο Σωτήρη, Φραγγόπουλο Πέτρο, Χάλαρη Ελένη, Χαχάμη Λάμπρο και Χυτήρη Έλλη, για τη σύνταξη του ερωτηματολογίου και τη συλλογή των στοιχείων.
- Το Αναπληρωτή Καθηγητή του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής Δημήτρη Γκλώτσο για τις εύστοχες παρατηρήσεις του που βοήθησαν στην πιο καλή παρουσίαση της μελέτης.
- Τη Dr. Γιδράκου Ιωάννα, Ορθοδοντικό, για την τελική μελέτη της μελέτης και τις στοχευμένες παρατηρήσεις και παρεμβάσεις της.

Η εικόνα του ιού στο εξώφυλλο και στις κεφαλίδες ανήκει στο CDC⁶.

Τα στοιχεία και το περιεχόμενο της παρούσας μελέτης έχουν αναρτηθεί στη σελίδα bme.uniwa.gr (ή <https://bme.uniwa.gr/category/announcements/news>) του Τμήματος Μηχανικών Βιοϊατρικής της Σχολής Μηχανικών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, στη σελίδα users.uniwa.gr/mglamb (Μελέτες-Έρευνες) και στη σελίδα Πανεπιστημιακοί Διάλογοι του Πανεπιστημίου (dialogoi.uniwa.gr, Σχολή Μηχανικών), είναι ελεύθερα προς χρήση, εν μέρει ή εν όλω, από οποιονδήποτε αρκεί να γίνεται η πρόπευσα αναφορά.

Μιχάλης Γλαμπεδάκης Αντώνης Γλαμπεδάκης Γιώργος Κούζιλος

⁶ This illustration, created at the Centers for Disease Control and Prevention (CDC), reveals ultrastructural morphology exhibited by coronaviruses. Note the spikes that adorn the outer surface of the virus, which impart the look of a corona surrounding the virion, when viewed electron microscopically. <https://phil.cdc.gov/Details.aspx?pid=23311>, 2020

Μέρος Α: Εισαγωγή

Γενικά

Η Έρευνα πραγματοποιήθηκε υπό την καθοδήγηση, επίβλεψη και επιμέλεια του Ομότιμου Καθηγητή Μιχάλη Γλαμπεδάκη με συμμετοχή φοιτητών του Τμήματος Μηχανικών Βιοϊατρικής της Σχολής Μηχανικών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ) που συνέταξαν το ερωτηματολόγιο και συνέλεξαν τα στοιχεία το δεκαπενθήμερο 12 έως 27 Δεκεμβρίου 2020.

Τα στοιχεία αναλύθηκαν και τα συμπεράσματα παρουσιάζονται από συνεργάτες του επιβλέποντος καθηγητή, Αντώνη Γλαμπεδάκη (MSc) και Γιώργο Κούζιλο (PhD, MSc, MBA).

Η έρευνα και η μελέτη αποτελούν επιστημονική καταγραφή και αξιοποίηση των δεδομένων που συλλέχθηκαν από Έλληνες πολίτες και πολίτες άλλων χωρών που κατοικούν στην Ελλάδα και δεν πραγματοποιήθηκαν κατ'εντολήν ή παραγγελία κανενός Νομικού ή Φυσικού Προσώπου. Η μελέτη είναι ελεύθερη προς χρήση από οποιονδήποτε χωρίς άδεια με μόνη υποχρέωση την αναγραφή ή αναφορά των δημιουργών της.

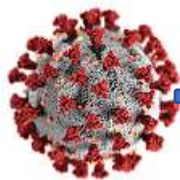
Θέμα της έρευνας: "Η COVID-19 στην Ελλάδα"

Σκοπός της Έρευνας και της Μελέτης ήταν να καταγραφούν και να παρουσιαστούν οι θέσεις, απόψεις, ανησυχίες και προβληματισμοί των Ελλήνων και των αλλοδαπών που κατοικούν στην Ελλάδα για τον ιό SARS-CoV-2 και τις συνέπειες του στη χώρα μας, εντελώς αντικειμενικά, ώστε κάθε αναγνώστης και μελετητής της παρούσας εργασίας να έχει πρωτογενείς πληροφορίες στις οποίες θα μπορεί να στηρίξει δικές του θεωρήσεις και αποφάσεις.

Ταυτότητα της έρευνας

- Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε όλη την Ελλάδα, το δεκαπενθήμερο 12-27 Δεκεμβρίου 2020.
- Πραγματοποιήθηκε ηλεκτρονικά, ανώνυμα χωρίς προσωπικά δεδομένα των ερωτηθέντων, με σχεδόν μηδενικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα, (μόνη περιβαλλοντική επιβάρυνση ήταν η χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών, που εκτιμάται σε <200kWh κόστους περίπου 15€). Χρησιμοποιήθηκε χαρτί μόνο για την εκτύπωση 6 προχείρων Α/Μ εκδόσεων για διορθώσεις επί χάρτου και την εκτύπωση 10 έγχρωμων αντιγράφων για εσωτερική χρήση στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, δηλαδή περίπου 3 πακέτα χαρτί Α4.
- Τα αποδεκτά ερωτηματολόγια ήταν **5.693**. Ο αντίστοιχος πληθυσμός των Ελλήνων πολιτών εκτιμάται ότι ανερχόταν κατά την απογραφή του 2011 σε 9.904.286⁷ άτομα, οι δε αλλοδαποί που ζουν στη χώρα εκτιμήθηκαν από διάφορα δημοσιεύματα σε περίπου 1.500.000, κάποιιοι από αυτούς συμμετείχαν στην έρευνα. Για τη Στατιστική Εμπιστοσύνη των συμπερασμάτων θεωρήσαμε ως σύνολο του ελεγχόμενου πληθυσμού 11.500.000 άτομα. Σε αυτόν τον πληθυσμό ένα εύρος ± 100.000 ατόμων επηρεάζει στατιστικά ασήμαντα τα συμπεράσματα.
- Τα στατιστικά στοιχεία εμπιστοσύνης για το συγκεκριμένο δείγμα είναι: **Επίπεδο Εμπιστοσύνης – Βεβαιότητας (Confidence level) 99%**, και, **Μέγιστο Δειγματικό Σφάλμα (Confidence interval) $\pm 1,71$** .

⁷ ΕΛΣΤΑΤ, ΦΕΚ 697/τ.Β/20-3-2014

Σύνοψη αποτελεσμάτων⁸

Ο SARS-CoV-2 και η COVID-19 στην Ελληνική κοινωνία

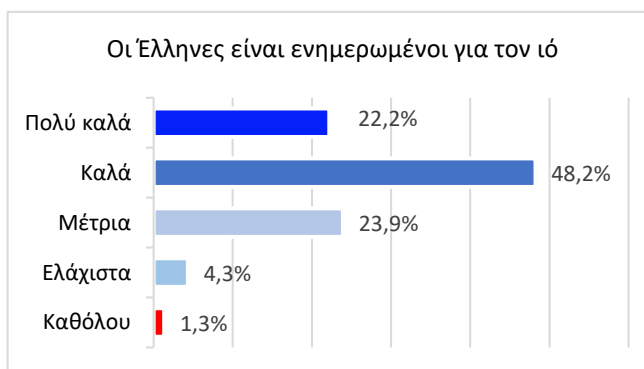
Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) αναφέρει ότι σε 222 χώρες έχουν παρουσιαστεί περισσότερα από 96 εκατομμύρια κρούσματα και έχουν χάσει τη ζωή τους περισσότεροι από 2 εκατομμύρια άνθρωποι μέχρι την 21^η-01-2021. Οι αριθμοί αυτοί προκαλούν τεράστια ανησυχία και γιαυτόν τον λόγο ερευνήσαμε τί συμβαίνει στη χώρα μας.

Οι άνθρωποι σε όλον τον κόσμο και στη χώρα μας κατέχονται από ανησυχία, ανασφάλεια και αβεβαιότητα για την εξάπλωση της πανδημίας και τις επιπτώσεις της. Με αγωνία διαβάζουν εφημερίδες και περιοδικά, παρακολουθούν ειδήσεις και συνεντεύξεις ειδικών επιστημόνων και εκπροσώπων της πολιτείας στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ). Παράλληλα, διαχέονται και πληροφορίες, κύρια από τα Κοινωνικά Δίκτυα, που αρκετές είναι αντίθετες από τις επίσημες. Πολλοί άνθρωποι έχουν διχαστεί μη ξέροντας αν πρέπει να πιστέψουν τις δηλώσεις των επίσημων φορέων ή τις διαδόσεις. Στα επόμενα παρουσιάζουμε τις ανησυχίες τους και την ένταση και τάση της εμπιστοσύνης τους στα επίσημα όργανα της πολιτείας και στις διαδόσεις.

Ενημέρωση για τον ιό και την πανδημία

Η τάση της ενημέρωσης που έχουν οι Έλληνες φαίνεται στον επόμενο πίνακα και στο αντίστοιχο γράφημα.

Είναι ενημερωμένοι για τον ιό	
Πολύ καλά	22,2%
Καλά	48,2%
Μέτρια	23,9%
Ελάχιστα	4,3%
Καθόλου	1,3%

Είναι φανερό πως οι άνθρωποι αναζητούν στην ενημέρωση πληροφορίες από τις οποίες εξαρτάται η καθημερινότητά τους, γιαυτό παρατηρούμε ότι το 70,4% (22,2% + 48,2%) των Ελλήνων είναι καλά και πολύ καλά ενημερωμένο για τον ιό και την πανδημία. Επιβεβαιωτικό στοιχείο του ενδιαφέροντος είναι το γεγονός ότι μόνον το 1,3% του δείγματος δεν είναι ενημερωμένο καθόλου.

Εγκυρότητα των πληροφοριών που παρέχονται από τα ΜΜΕ

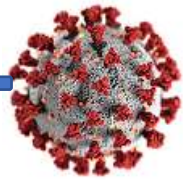
Είναι σημαντικό να εμπιστεύεται ο πολίτης τις πληροφορίες που παρέχονται από τα ΜΜΕ, τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδες και περιοδικά. Η γνώμη τους για το αν είναι έγκυρες ή όχι παρατίθενται στον επόμενο πίνακα και το σχετικό γράφημα.

Παρατηρούμε ότι μόνο ένας στους τέσσερις πολίτες εμπιστεύεται τις πληροφορίες που δέχεται από τα επίσημα ΜΜΕ και ότι άλλος ένας στους τέσσερις θεωρεί ότι δεν είναι έγκυρες. Και φυσικά, οι άλλοι δυο στους τέσσερις αμφιβάλλουν για την εγκυρότητα των πληροφοριών.

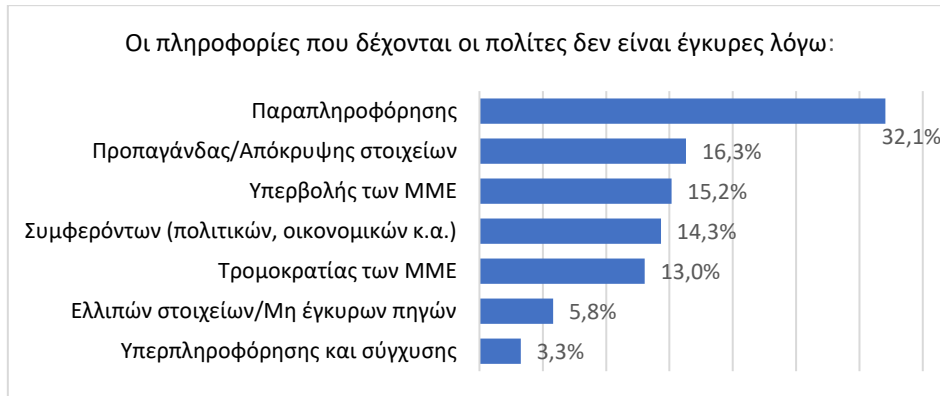
⁸ Για την τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων δείτε τα μέρη Γ, Δ και Ε.

Τα συμπεράσματα αυτά χαρακτηρίζονται ανησυχητικά. Γιατί αν δεν εμπιστεύεται κάποιος τα ΜΜΕ που έχουν όνομα, συγκεκριμένους με ταυτότητα δημοσιογράφους, δημιουργούς και παρουσιαστές τότε τα μηνύματα που πρέπει να απευθυνθούν στον λαό είναι αδύνατο να μεταδοθούν και να αφομοιωθούν.

Τα αίτια για τα οποία οι πολίτες δεν εμπιστεύονται τις πληροφορίες από τα ΜΜΕ είναι:

Η κύρια πηγή ενημέρωσης για την πανδημία είναι το διαδίκτυο με 61,6% προτίμηση. Φυσικά στο ποσοστό αυτό υπάρχουν και αναζητήσεις από έγκυρους οργανισμούς και μέσα ενημέρωσης, όμως, μέρος από αυτό το ποσοστό μαζί με το 20,3% που ενημερώνονται από τα ΜΚΔ δείχνει ότι ένα πολύ μεγάλο μέρος των Ελλήνων ενημερώνεται και από μη επώνυμες πηγές που δεν ελέγχονται ούτε λογοδοτούν.

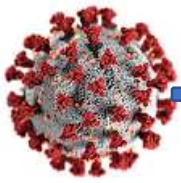

Εγκυρότητα των πληροφοριών που παρέχονται από τους ειδικούς

Το 47,1% των Ελλήνων εμπιστεύεται τις πληροφορίες που παρέχονται από τους ειδικούς επιστήμονες χωρίς καμιά αμφισβήτηση και μόνον το 6,2% δεν τις εμπιστεύεται, ενώ το υπόλοιπο 46,7% τις εμπιστεύεται με ενδοιασμούς.

Δεν υπάρχει διαφορά στην εμπιστοσύνη στους ειδικούς επιστήμονες μεταξύ γυναικών και ανδρών, ενώ οι μεγαλύτεροι σε ηλικία εμπιστεύονται τις πληροφορίες περισσότερο από τους νεότερους, το ίδιο συμβαίνει με τους κατοίκους μεγάλων αστικών κέντρων που τις εμπιστεύονται περισσότερο από τους κατοίκους των χωρίων. Όσο πιο μορφωμένοι είναι οι άνθρωποι τόσο περισσότερο εμπιστεύονται τους επιστήμονες.

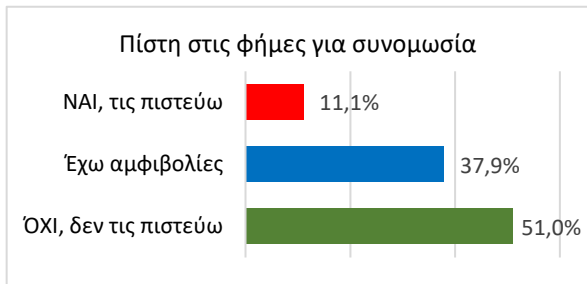

Φήμες για συνομοσίες

Στο διαδίκτυο και σε παρέες, "από στόμα σε στόμα" και με άλλους τρόπους κυκλοφορούν φήμες και διαδόσεις περί συνομοσιών γύρω από τον κορονοϊό και τις επιπτώσεις του. Κάποιοι άνθρωποι σε όλον τον κόσμο ασπάζονται τις διαδόσεις αυτές και θεωρούν ότι δεν υπάρχει ο SARS-CoV-2 ή ότι υπάρχει μεν αλλά είναι όπως ένας συνηθισμένος ιός γρίπης και ότι δεν είναι τόσο επικίνδυνος όσο παρουσιάζεται, ότι είναι εφεύρημα οικονομικών και άλλων συμφερόντων. Η έρευνα έδειξε ότι οι πολίτες είναι διχασμένοι. **Πέντε στους δέκα είναι ξεκάθαροι' δεν πιστεύουν στις διαδόσεις για συνομοσίες.** Όμως, **τέσσερις στους δέκα είναι μπερδεμένοι και έχουν αμφιβολίες** για αυτά που διαδίδονται ή διαβάζουν **και ένας στους δέκα είναι απόλυτος στη θέση του ότι υπάρχουν συνομοσίες** και ότι ο ιός προβάλλεται με μεγεθυμένη τη δραστηριότητα και τις επιπτώσεις του. Χρειάζεται πολύ μεγάλη προσπάθεια από ανθρώπους με επιρροή και επίδραση στους πολίτες για να αντιστραφεί αυτή η εικόνα.

Οι κύριοι λόγοι που πιστεύουν τις διαδόσεις και τα λεγόμενα για συνομοσίες είναι:

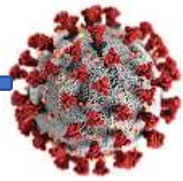

Δεν υπάρχει διαφορά στην πίστη στις διαδόσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών, ενώ τις πιστεύουν λιγότεροι πολίτες μεγαλύτερης ηλικίας, λιγότεροι κάτοικοι μεγάλων αστικών κέντρων, και, λιγότεροι μορφωμένοι.

Αίτια διασποράς του ιού SARS-CoV-2

Τέσσερα είναι τα βασικά αίτια που οι Έλληνες θεωρούν ότι συμβάλλουν στη διασπορά του ιού με κύριο τις συναθροίσεις όπως τα πάρτι, οι γάμοι, κηδείες κ.ά. και δεύτερο τα μέσα μαζικής μεταφοράς. Ως λιγότερο επικίνδυνο για τη διασπορά θεωρούν τα καταστήματα.

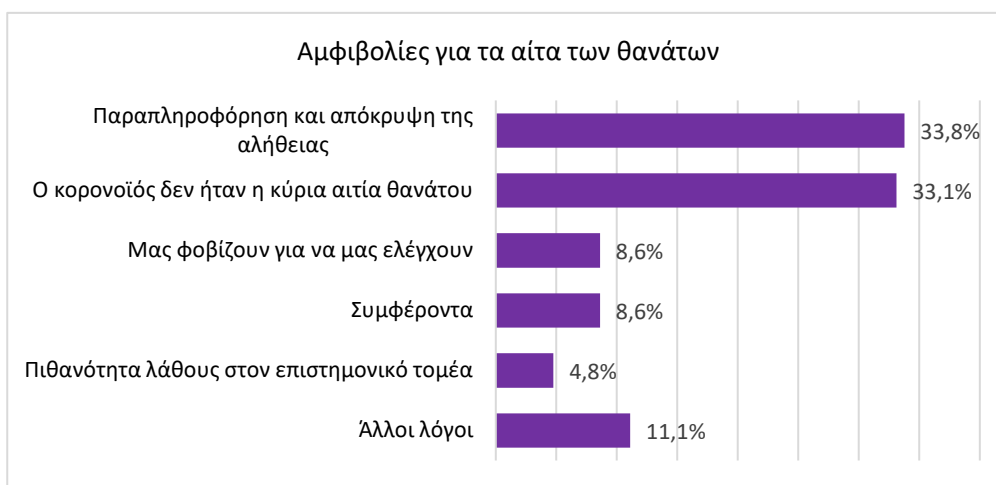
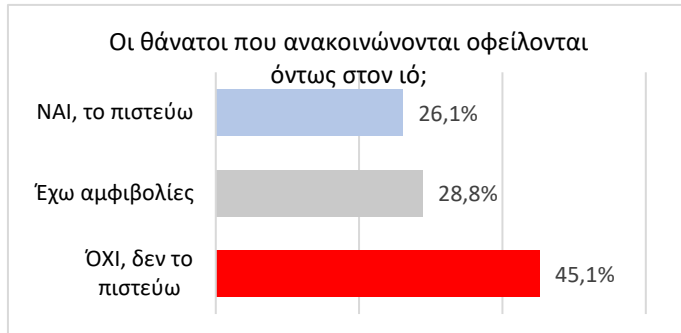

Θάνατοι από την COVID-19

Μόνον ένας στους τέσσερις ανθρώπους πιστεύει ότι η καταγραφή των θανάτων είναι αληθής, ενώ δύο στους τέσσερις δεν το πιστεύουν γεγονός που δημιουργεί πολλά ερωτήματα. Πώς είναι δυνατόν σε μια χώρα της Ε.Ε. με κανόνες και νόμους να μην εμπιστεύονται οι πολίτες την πολιτεία και το σύστημα διοίκησης;

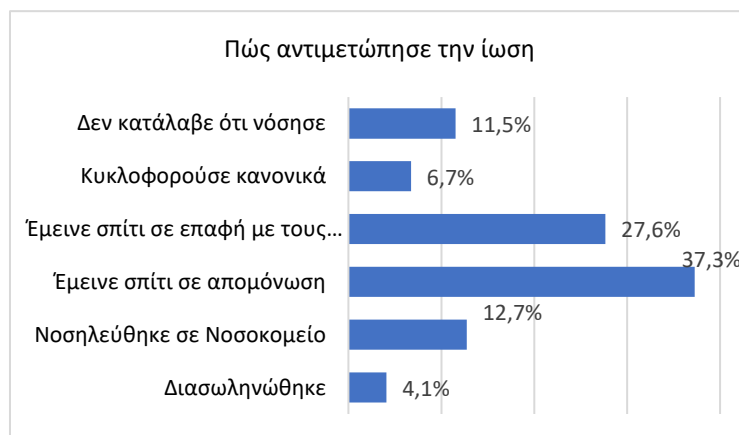
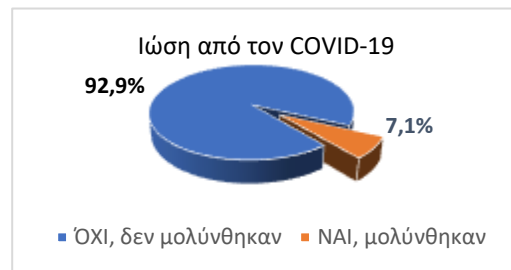
Ως κύριος λόγος της αμφισβήτησης αναφέρθηκε η παραπληροφόρηση και ότι ο κορονοϊός δεν ήταν η πραγματική αιτία θανάτου.

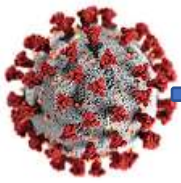

Ασθενείς με τον SARS-CoV-2

Ο κορονοϊός SARS-CoV-2 δεν έχει την ίδια επίδραση και τις ίδιες επιπτώσεις σε όλους τους ανθρώπους. Οι ειδικοί λένε πως η επίδρασή του εξαρτάται από πολλούς παράγοντες με αποτέλεσμα κάποιοι άνθρωποι να μην αντιλαμβάνονται την ίωση (ασυμπτωματικοί), άλλοι να εμφανίζουν ελαφρά ή βαριά συμπτώματα και άλλοι να χρειάζονται μεγάλη και επίπονη νοσηλεία. Το 92,9% του δείγματος και κατ' επέκταση των Ελλήνων, δεν μολύνθηκε από τον ιό ενώ το 7,1% μολύνθηκε.

Η έρευνα έδειξε ότι ο πληθυσμός που μολύνθηκε είναι 6-πλάσιος του πληθυσμού που ανακοίνωσε ο ΕΟΔΥ. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ο ΕΟΔΥ αναφέρεται (την 27^η Δεκ. 2020) μόνο σε βεβαιωμένα κρούσματα μετά από έλεγχο (test) ενώ η έρευνα αναφέρεται σε απευθείας αλίευση πληροφοριών. Πολλοί ειδικοί τονίζουν ότι ο πραγματικός αριθμός κρουσμάτων είναι πολυπλάσιος αυτών που επιβεβαιώνονται.

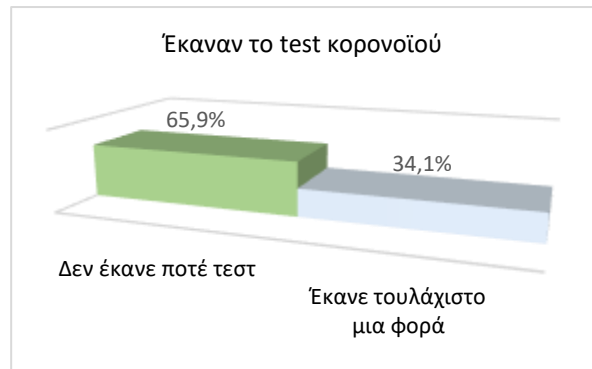

Η συμπεριφορά τόσο αυτών που μολύνθηκαν όσο και αυτών που δεν μολύνθηκαν δεν ήταν ίδια σε όλους τους ανθρώπους. Το 11,5% ήταν ασυμπτωματικό ενώ **το 6,7% αν και ασθένησε κυκλοφορούσε χωρίς προφυλάξεις** διασπείροντας τον ιό. Αυτό συνεπάγεται ότι: **Κάθε 74 άτομα στην Ελλάδα υπάρχει ένας φορέας του ιού που ενσυνείδητα ή ασυνείδητα κυκλοφορεί ανάμεσα τους χωρίς εκείνοι να το γνωρίζουν.** Αυτό και μόνον φέρνει όλους, πολίτες και παράγοντες, ενώπιον τεράστιων ευθυνών.

Τεστ για κορονοϊό

Πολλοί άνθρωποι σε όλη την Ελλάδα έκαναν τεστ για μόλυνση από τον SARS-CoV-2 για διάφορους λόγους είτε προληπτικά είτε γιατί είχαν πάει κάποιο ταξίδι σε περιοχή με αυξημένα κρούσματα είτε γιατί είχαν έρθει σε επαφή με κάποιον πιθανό ασθενή. Το 34,1% των Ελλήνων ή ένας στους τρεις, έχει ελεγχθεί τουλάχιστο μια φορά.

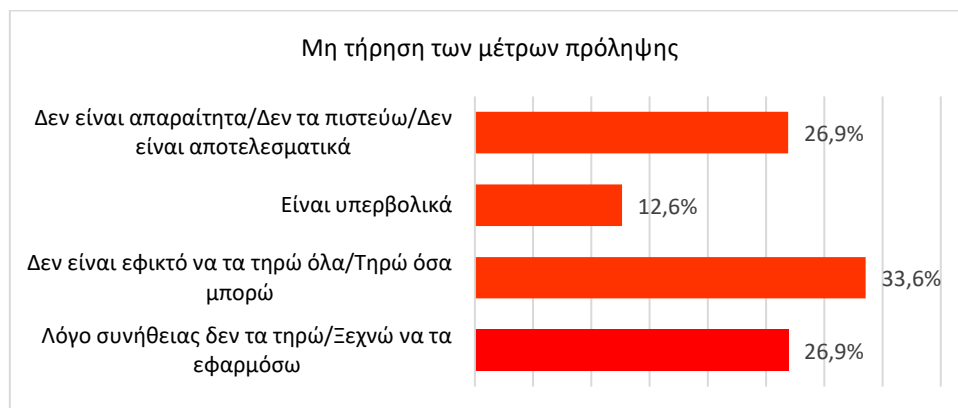
Μέτρα πρόληψης

Οι ειδικοί επιστήμονες έχουν προτείνει αρκετά μέτρα πρόληψης της ίωσης, τα οποία με σειρά αποτελεσματικότητας εκτιμούμε ότι είναι: Εγκλεισμός (οικειοθελής καραντίνα), τήρηση αποστάσεων, χρήση μάσκας, πλύσιμο/απολύμανση χεριών-προσωπική υγιεινή, απολύμανση προσωπικών αντικειμένων. Οι πολίτες θεωρούν ως πιο αναγκαία και αποτελεσματικά μέτρα τη χρήση μάσκας, την προσωπική υγιεινή και την τήρηση των αποστάσεων. Η έρευνα έδειξε ότι το 2,5% των Ελλήνων δεν τηρεί κανένα μέτρο, δηλαδή **ένα τουλάχιστο άτομο που δεν τηρεί κανένα μέτρο βρίσκεται κάθε 40 άτομα που κυκλοφορούν**

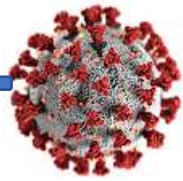
Μη τήρηση των μέτρων πρόληψης

Κύριοι λόγοι για τη μη τήρηση των μέτρων αναφέρθηκαν η *αδυναμία τήρησης όλων των μέτρων, η συνήθεια σε άλλες συμπεριφορές, η αμέλεια τήρησης τους, η αβεβαιότητα για την αναγκαιότητά τους και η υπερβολή τους.*

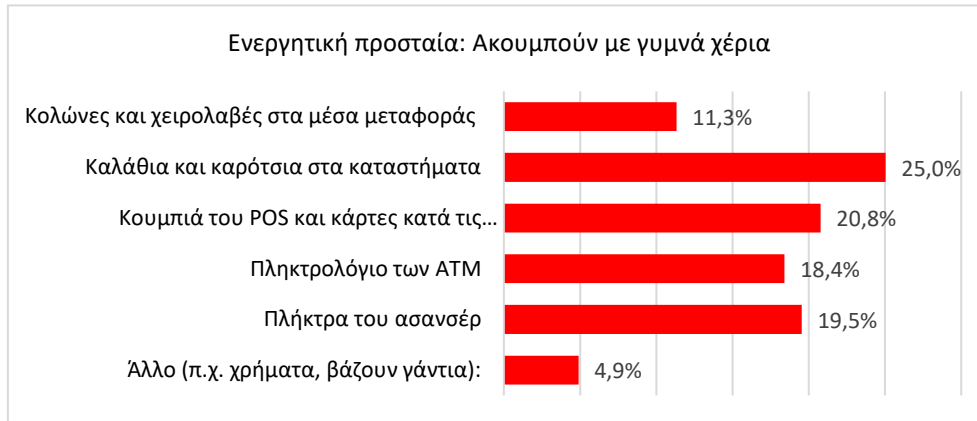

Ενεργητική προστασία

Πολλοί άνθρωποι προσέχουν και πέραν των μέτρων πρόληψης που ορίζουν οι αποφάσεις της πολιτείας, παίρνουν οι ίδιοι και επιπλέον μέτρα προστασίας. Κάποιοι όμως δεν προσέχουν, όπως για

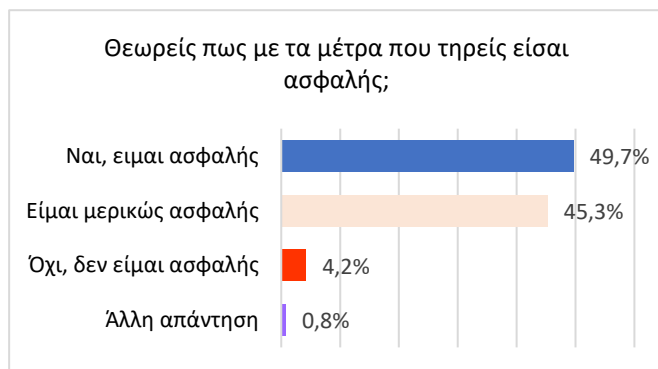

παράδειγμα ακουμπούν με γυμνά δάκτυλα τα πλήκτρα σε ATM, ασανσέρ, POS και άλλα σημεία που έχουν μεγάλη πιθανότητα να είναι μολυσμένα, και στη συνέχεια, ασυναίσθητα, μεταφέρουν τον ιό στο στόμα, στη μύτη ή στα μάτια τους. Η μεγαλύτερη απροσεξία γίνεται στα καροτσάκια και στα καλάθια των καταστημάτων και στα πλήκτρα των POS, ATM, ασανσέρ, χειρολαβές θυρών.

Αίσθηση ασφάλειας από την τήρηση των μέτρων προστασίας

Απόλυτη ασφάλεια νοιώθει ένας στους δυο πολίτες που τηρεί τα μέτρα που ορίζει η πολιτεία και εκείνα που ο ίδιος θεωρεί αναγκαία, και, μερική ασφάλεια νοιώθουν σχεδόν όλοι οι υπόλοιποι. Πλήρη ανασφάλεια νοιώθει μια μικρή, όχι όμως ευκαταφρόνητη, ομάδα πολιτών (4,2%).

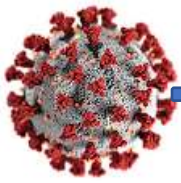

Καταλληλότητα των μέτρων πρόληψης και προστασίας

Αρκετοί άνθρωποι πιστεύουν ότι τα μέτρα πρόληψης δεν είναι κατάλληλα ή δεν είναι στο σύνολό τους κατάλληλα. Τρεις άνθρωποι στους δέκα τα θεωρούν απολύτως κατάλληλα, πέντε στους δέκα ότι είναι μερικώς κατάλληλα και θα μπορούσαν να βελτιωθούν και τέλος, δυο στους δέκα τα θεωρούν απολύτως ακατάλληλα και ανώφελα.

Ως κύριο αίτιο ακαταλληλότητας προβάλλεται το ότι είναι λάθος δομημένα και δεύτερο ότι δεν έχουν λυθεί βασικά προβλήματα που δημιουργούν τη διασπορά ή δεν βοηθούν κατασταλτικά την αντιμετώπιση της πανδημίας (Συνωστισμός και συγχρωτισμός, MMM, ΕΣΥ).

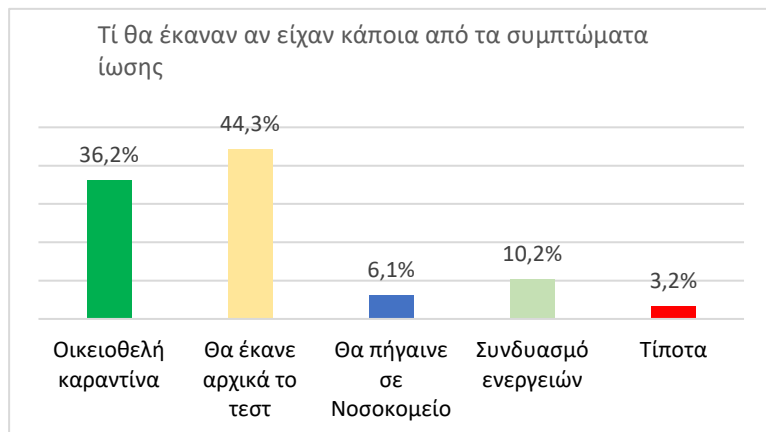

Αντίδραση σε περίπτωση συμπτωμάτων λοίμωξης

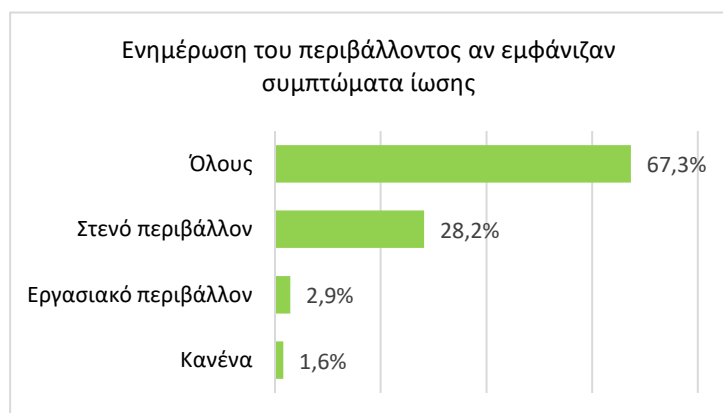
Δεν αντιδρούν όλοι οι άνθρωποι το ίδιο σε κάποια κατάσταση, καλή ή κακή, που τους δημιουργείται.

Ένα σημαντικό ποσοστό ατόμων θα παρέμεναν στα σπίτια τους σε οικειοθελή καραντίνα και ένα άλλο επίσης σημαντικό θα έκανε αρχικά το τεστ και στη συνέχεια θα αποφάσιζε τις επόμενες ενέργειές του σε περίπτωση συμπτωμάτων λοίμωξης. Το σύστημα υγείας της χώρας θα το επιβάρυνε περίπου το 7,2% του πληθυσμού σε περίπτωση συμπτωμάτων ίωσης, δηλαδή, σε μια υποθετική καθολική πανδημία στην Ελλάδα, θα είχαμε περίπου 800.000 επισκέψεις σε νοσοκομεία (δείτε το μέρος Δ).

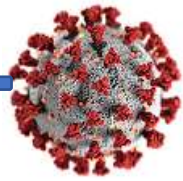

Κοινωνική ευαισθησία σε περίπτωση ίωσης

Εάν κάποιος ασθενήσει, ελαφρά ή βαριά, με COVID-19, η πιθανότητα να διασπείρει τον ιό σε άλλους ανθρώπους του στενού, του κοινωνικού ή του επαγγελματικού περιβάλλοντός του είναι πολύ μεγάλη. Μεγάλη είναι κατά συνέπεια και η ευθύνη του και η έρευνα δείχνει πως επτά στους δέκα πολίτες θα ενημέρωναν όλους τους ανθρώπους που πιθανόν να έχουν μολύνει για να εξεταστούν. Υπάρχει το μικρό αλλά όχι αμελητέο ποσοστό το 1,6% που δεν θα ενημέρωνε κανέναν με τη δικαιολογία ότι θα στιγματιζόταν, θα άρχιζε κουτσομπολιό κ.ά. Δηλαδή, κάθε 64

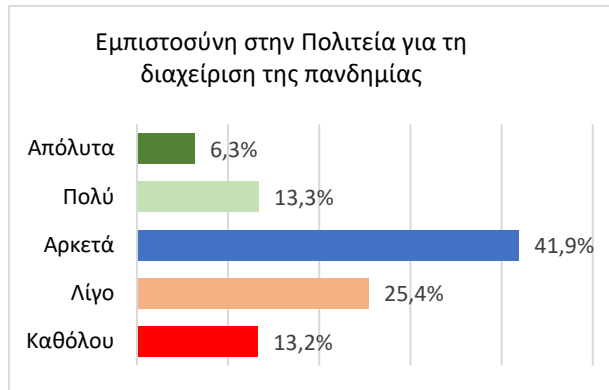

άτομα που θα εμφάνιζαν συμπτώματα ίωσης, ένα δεν θα ενημέρωνε κανέναν και θα κυκλοφορούσε ανάμεσα στον κόσμο αδιαφορώντας για τις επιπτώσεις και τις συνέπειες.

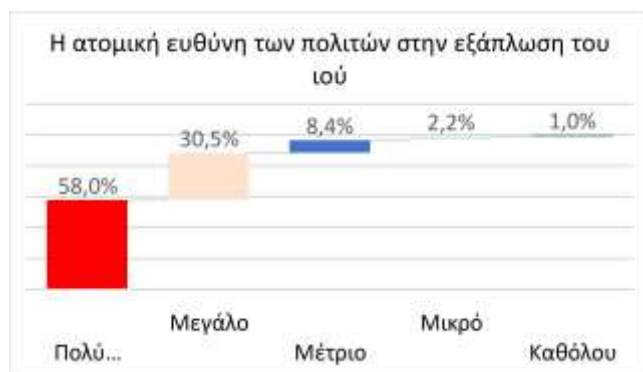
Εμπιστοσύνη στην Πολιτεία για τη διαχείριση της πανδημίας

Πολύ έως απόλυτα εμπιστεύονται την Πολιτεία μόνον δύο στους δέκα πολίτες και λίγο έως καθόλου τέσσερις στους δέκα. Δυστυχώς τα ευρήματα είναι απογοητευτικά για πολλούς λόγους. Ένας λόγος είναι η τρέχουσα πανδημία που είναι και η αιτία που αναδεικνύεται το πρόβλημα. Το πιο απογοητευτικό στοιχείο του ευρήματος είναι η έλλειψη εμπιστοσύνης στις σχέσεις πολιτών και πολιτείας, στοιχείο που δυστυχώς εμφανίζεται σχεδόν σε όλες τις χώρες του κόσμου και απαιτεί μεγάλες προσπάθειες εκ μέρους του πολιτικού προσωπικού, όλου του πολιτικού φάσματος, για να μειωθεί σημαντικά, ειδικά σε θέματα δημόσιου και λαϊκού ενδιαφέροντος και συμφέροντος.

Η ατομική ευθύνη στην εξάπλωση του ιού

Κάθε πολίτης και όλοι μαζί συμμετέχουν στη διάδοση του κορονοϊού με τον τρόπο που διαβιούν και τηρούν τα μέτρα προστασίας. Η ατομική ευθύνη κάθε πολίτη είναι μεγάλης σημασίας, κάτι που αναγνωρίζεται από εννιά στους δέκα Έλληνες. Ελάχιστοι είναι εκείνοι που θεωρούν ότι ο πολίτης ως μεμονωμένο άτομο δεν έχει καμιά ευθύνη στη διάδοση του ιού.

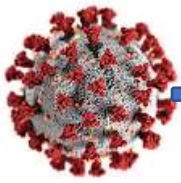

Η Ελλάδα σε σχέση με άλλες χώρες

Το 34,9% των πολιτών θεωρεί ότι η Ελλάδα ως πολιτεία και ως υγειονομικό σύστημα αντιμετώπισε και αντιμετωπίζει την πανδημία COVID-19 απολύτως καλύτερα από άλλα κράτη με πιο αναπτυγμένα συστήματα υγείας. Το 40,2% θεωρεί ότι η διαχείριση είναι μερικών καλύτερη και το 23,7% ότι είναι περίπου η ίδια. Υπάρχει και ένα 1,2% που θεωρεί ότι η πανδημία αντιμετωπίζεται στην Ελλάδα χειρότερα από ότι σε άλλες χώρες.

Το γεγονός ότι τρεις στους τέσσερις πολίτες θεωρούν ότι η χώρα αντιμετώπισε και αντιμετωπίζει την κρίση καλύτερα από άλλες πιο πλούσιες χώρες με πιο σύγχρονα και πιο εξοπλισμένα συστήματα υγειονομικής και νοσοκομειακής περίθαλψης είναι μια ένδειξη εμπιστοσύνης στην πολιτεία.

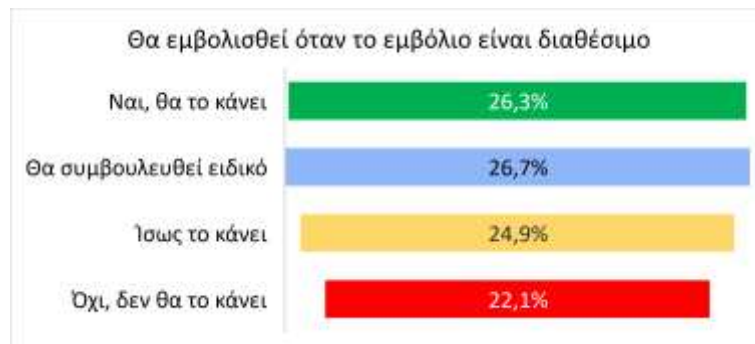

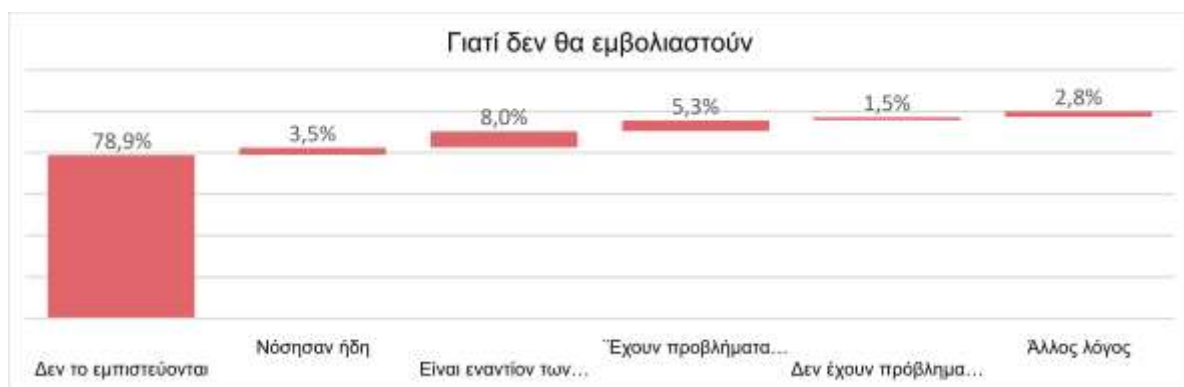
Ο εμβολιασμός στην Ελλάδα

Η επιστήμη μετά από μεγάλες προσπάθειες κατάφερε σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα να παρασκευάσει εμβόλιο κατά του ιού SARS-CoV-2 το οποίο είναι απολύτως ασφαλές με ελάχιστες πιθανότητες παρενεργειών. Οι πολίτες, από τις πληροφορίες που διαχέονται, δεν είναι αποφασισμένοι να κάνουν όλοι το εμβόλιο για δικούς τους λόγους. Η αμφισβήτηση για τον εμβολιασμό δεν παρατηρείται μόνον στη χώρα μας όπου περίπου το 50% των γιατρών δεν θέλουν να εμβολιαστούν, παρατηρείται σε όλον τον κόσμο με την ίδια ή ελαφρά διαφοροποιημένη ένταση, ακόμα και σε άτομα που ανήκουν στο ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό, για παράδειγμα στη Γερμανία το ποσοστό των γιατρών που θα εμβολιαστούν φθάνει στο 73% και των νοσηλευτών 50%.

Στην Ελλάδα στους τέσσερις πολίτες ο ένας δηλώνει ότι θα εμβολιαστεί σίγουρα και ένας ότι δεν θα εμβολιαστεί επίσης σίγουρα. Στους άλλους δυο ο ένας θα συμβουλευτεί κάποιον ειδικό (γιατρό) και θα ακολουθήσει τις συμβουλές του ενώ ο τέταρτος δεν έχει ακόμα αποφασίσει. Από την ανάλυση των στοιχείων που αναφέρονται στις σκέψεις και απόψεις των Ελλήνων στο τέλος Δεκεμβρίου 2020, εκτιμάται ότι το 50% του λαού θα εμβολιαστεί.

Ο κύριος λόγος για τον οποίο κάποιοι πολίτες αρνούνται να εμβολιαστούν είναι η έλλειψη εμπιστοσύνης στο εμβόλιο επειδή είναι καινούργιο, νέας τεχνολογίας και δημιουργήθηκε πολύ βιαστικά. Τον λόγο αυτόν επικαλούνται 4 άνθρωποι στους 5 που ΔΕΝ θέλουν να εμβολιαστούν.

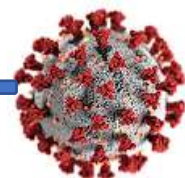

Αρκετά πιο θετικοί στον εμβολιασμό είναι οι άνδρες από τις γυναίκες, επίσης πιο θετικοί είναι οι πιο ηλικιωμένοι από τους νεότερους και αυτοί που κατοικούν σε μεγάλα αστικά κέντρα είναι αναλογικά τριπλάσιοι αυτών που κατοικούν σε χωριά.

Παρότρυνση συγγενών και φίλων να εμβολιαστούν

Το 25% των πολιτών θα παροτρύνει συγγενείς και φίλους να εμβολιαστούν και το 44% θα το κάνει ανάλογα με τις συνθήκες, ενώ το 30% δεν πρόκειται να συμβουλευτεί κανέναν να εμβολιαστεί. Η

παρότρυνση φίλων και συγγενών να εμβολιαστούν έχει μεγάλη σχέση με τη προσωπική τους στάση απέναντι στον εμβολιασμό.

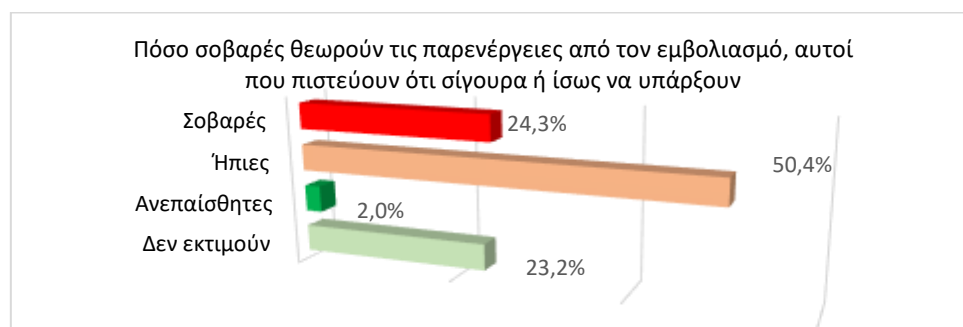

Παρενέργειες του εμβολίου SARS-CoV-2

Οι απόψεις και οι θέσεις των πολιτών για τις πιθανές παρενέργειες των εμβολίων του κορονοϊού είναι σημαντικές γιατί από αυτές εξαρτάται εν μέρει η τελική απόφασή τους να εμβολιαστούν ή όχι. Μόνο ένας στους δέκα πολίτες πιστεύει ότι δεν θα υπάρξουν παρενέργειες, ενώ δυο στους δέκα είναι απολύτως βέβαιοι ότι θα υπάρξουν και οι επτά στους δέκα διατηρούν μια στάση "αποδοχής" θεωρώντας ότι είναι πιθανό να υπάρξουν κάποιες αποδεκτές παρενέργειες.

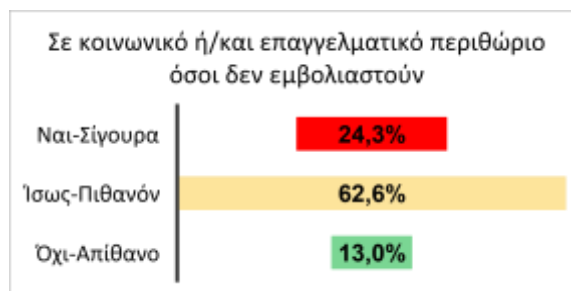

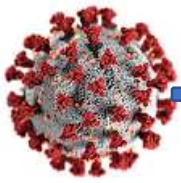
Το 24% των πολιτών θεωρεί ότι οι παρενέργειες θα είναι σοβαρές, το 50% ότι θα είναι ήπιες όπως και των άλλων εμβολίων και μόνο το 2% πιστεύει ότι δεν θα υπάρξει καμιά παρενέργεια.

Κοινωνική απομόνωση όσων δεν εμβολιαστούν

Αν η ύπαρξη πιστοποιητικού εμβολιασμού συνεπάγεται διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας, η μη ύπαρξη σημαίνει ότι η κυκλοφορία στους μη έχοντες το πιστοποιητικό θα είναι πιο δύσκολη με πιθανή την εφαρμογή καραντίνας κατά την είσοδο σε άλλη χώρα. Αυτό μπορεί να εκληφθεί ως μια έμμεση πίεση στους πολίτες να εμβολιαστούν για να μη βρεθούν μόνον οι εμβολιασμένοι σε ένα πιο ευνοϊκό περιβάλλον. Το 24% των πολιτών πιστεύει ότι ο μη εμβολιασμός πρέπει να συνεπάγεται κοινωνική ή/και επαγγελματική

περιθωριοποίηση, το 62% ότι ίσως πρέπει να δημιουργηθούν, κατά περίπτωση, κάποια εμπόδια και μόνο το 13% πιστεύει ότι δεν θα πρέπει να υπάρχει καμιά απολύτως διαφορά αντιμετώπισης των μη εμβολιασμένων από τους εμβολιασμένους.

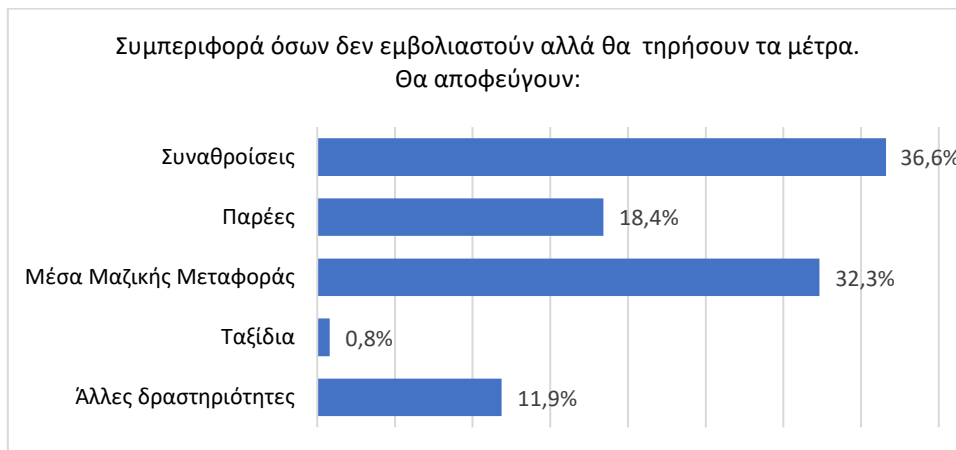
Αποτελεσματικότητα των εμβολίων

Οι απόψεις των πολιτών διακρίνονται από αβεβαιότητα. Οι απόλυτες απόψεις είναι πολύ λίγες. Μόλις το 6,6% πιστεύει με βεβαιότητα ότι όσοι δεν θα εμβολιαστούν θα αρρωστήσουν (επειδή θα αρθούν τα μέτρα προστασίας) και το 17,3%, δηλαδή τριπλάσιοι, ότι δεν θα αρρωστήσουν αφενός μεν λόγω της ανοσίας που θα έχει δημιουργηθεί στους υπόλοιπους που θα έχουν εμβολιαστεί, αφετέρου δε λόγω του ότι υπάρχει υπερβολή στην επικινδυνότητα του ιού. Το μεγαλύτερο μέρος των πολιτών βρίσκεται σε αβεβαιότητα. Το 76,1%, δηλαδή τρία άτομα στα τέσσερα, δεν ξέρουν τί θα συμβεί, αλλά θεωρούν πιθανή την ίωση σε περίπτωση μη εμβολιασμού.

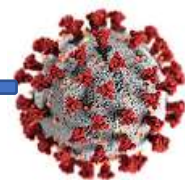
Τήρηση μέτρων προστασίας από όσους δεν θα εμβολιαστούν

Ένας στους τρεις πολίτες που δεν θα εμβολιαστούν, δηλώνει ότι δεν θα τηρήσει τα μέτρα προστασίας και πρόληψης. Η απόφαση τους είναι απόρροια της θέσης τους ότι δεν υπάρχει κίνδυνος από τον κορονοϊό. Η θέση αυτή είναι ένδειξη κοινωνικής ανευθυνότητας γιατί ανεξάρτητα από το τί θα υποστεί ο ίδιος, παραγνωρίζει και αδιαφορεί για το ενδεχόμενο να επιμολύνει άλλους που πιθανόν κάποιοι από αυτούς να ασθενήσουν βαριά ή να μην τα καταφέρουν και να αποβιώσουν. Το θετικό είναι ότι οι υπόλοιποι δυο στους τρεις, αν και δεν θα εμβολιαστούν οι ίδιοι, θα απέχουν από δραστηριότητες που ενδεχομένως φέρουν σε κίνδυνο άλλους ανθρώπους, συγγενείς, γνωστούς και φίλους ή τυχαίες συναντήσεις και συναναστροφές.

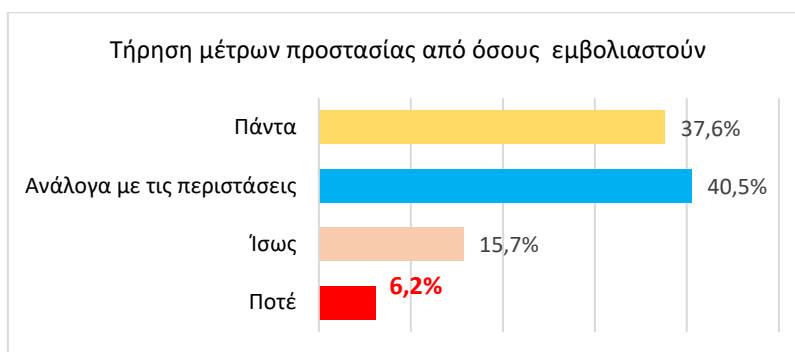

Τήρηση μέτρων προστασίας από όσους θα εμβολιαστούν

Ένας στους τρεις πολίτες που θα εμβολιαστούν δηλώνει ότι θα εξακολουθεί να τηρεί όλα τα μέτρα προστασίας και πρόληψης. Η απόφαση αυτή είναι απόρροια της θέσης τους ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος από τον κορονοϊό και γιαυτό θα τα τηρούν ακόμα και αν εμβολιαστούν. Ένα μεγάλο ποσοστό, 40,5%, δηλώνει ότι ανάλογα με τις περιστάσεις θα τηρεί τα μέτρα: για παράδειγμα θα τα τηρεί στα ΜΜΜ, σε παρέες και όπου αλλού το κρίνει ότι είναι απαραίτητο. Συνολικά το 78% δηλώνει θετική στάση έναντι των μέτρων και ένα 6,2% δηλώνει απόλυτη άρνηση. Το ποσοστό αυτό είναι μεν μικρό, όχι όμως ευκαταφρόνητο γιατί αν προβληθεί στο σύνολο των κατοίκων της χώρας σημαίνει ότι 580.000 συνάνθρωποι μας θα έχουν μεν εμβολιαστεί αλλά δεν θα τηρούν τα μέτρα προφύλαξης

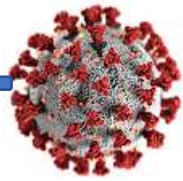
και προστασίας, κάτι που η επιστημονική κοινότητα δεν το συνιστά. Βέβαια υπάρχουν και ειδικοί επιστήμονες που θεωρούν ότι με το εμβόλιο δεν θα είναι απαραίτητα τα μέτρα προστασίας.

Μέρος ζ: Συμπεράσματα - Επίλογος

Τα βασικά συμπεράσματα της παρούσας έρευνας-μελέτης είναι τα εξής:

- Οι Έλληνες ενημερώνονται για τον κορονοϊό SARS-CoV-2 και την πανδημία COVID-19: 62% από το διαδίκτυο, 20% από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και 18
- % από Τηλεόραση/ραδιόφωνα/εφημερίδες/ περιοδικά, και, το 70% θεωρούν δε ότι είναι καλά έως πολύ καλά ενημερωμένοι.
- Μόνον ένας στους τέσσερις εμπιστεύεται τις ειδήσεις και πληροφορίες που δέχεται και δυο στους τέσσερις αμφιβάλλουν για την εγκυρότητά τους.
- Οι μισοί εμπιστεύονται τους ειδικούς και τους παράγοντες της πολιτείας σε ότι εισηγούνται και ανακοινώνουν, σχεδόν οι υπόλοιποι τους εμπιστεύονται με ενδοιασμούς και ελάχιστοι (6%) δεν τους εμπιστεύονται.
- Πέντε στους δέκα δεν πιστεύουν τις φήμες που κυκλοφορούν, τέσσερις στους δέκα τις αμφισβητούν και ένας στους δέκα τις πιστεύει.
- Στους δέκα Έλληνες οι τέσσερις θεωρούν ως κύριο αίτιο της διασποράς τις εκδηλώσεις, γάμους, κηδείες, διασκέδαση, συγκεντρώσεις, οι τρεις στους δέκα τα μέσα μαζικής μεταφοράς, οι δυόμισι τον τουρισμό και μισός τα καταστήματα και την αγορά.
- Δυο στους τέσσερις δεν πιστεύουν ότι οι θάνατοι που ανακοινώνονται ότι ανήκουν στον κορονοϊό και την πανδημία είναι αληθείς, μόνον ένας στους τέσσερις το πιστεύει.
- Το 7% των πολιτών έχει μολυνθεί/αρρωστήσει από τον κορονοϊό, ποσοστό που είναι το 6-πλάσιο αυτού που ανακοινώνει ο ΕΟΔΥ.
- Σε κάθε 74 άτομα υπάρχει ένας φορέας του ιού που ενσυνείδητα ή ασυνείδητα (ασυμπτωματικός) κυκλοφορεί ανάμεσα στους άλλους ανθρώπους.
- Ένας στους τρεις Έλληνες έχει κάνει τουλάχιστο μια φορά το τεστ.
- Τρεις τους τέσσερις θεωρούν τις αποστάσεις, την μάσκα και την ατομική υγιεινή ως τα κύρια μέτρα προφύλαξης και πρόληψης.
- Το 2,5% των πολιτών δεν τηρεί κανένα μέτρο προφύλαξης. Πολλοί πολίτες δεν προσέχουν και ακουμπούν με γυμνά δάκτυλα και χέρια τα ATM, POS, ασανσέρ, χειρολαβές πορτών, λαβές και κολόνες λεωφορείων και τρένων καθώς και καρότσια και καλάθια στα καταστήματα.
- Το 4% ΔΕΝ αισθάνεται απολύτως ασφαλές ακόμα και όταν τηρεί όλα τα μέτρα προστασίας. **Στην πλειοψηφία τους οι πολίτες είναι θυμωμένοι και ζητούν από την πολιτεία να επιβάλλει αυστηρούς κανόνες σεβασμού και τήρησης των μέτρων.**
- Ένας στους πέντε θεωρεί τα μέτρα προστασίας και πρόληψης που λαμβάνει η πολιτεία ακατάλληλα.
- Περίπου οι μισοί πολίτες προσέχουν πολύ να μην "κολλήσουν" συγγενείς και φίλους στην περίπτωση που είναι οι ίδιοι ασυμπτωματικοί φορείς, και, ένας στους πέντε δεν προσέχει καθόλου.
- Το 1,6% δεν πρόκειται να ενημερώσει κανέναν σε περίπτωση που θα μολυνθεί από τον ιό.
- Το 3% των πολιτών δεν θα έκανε τίποτα αν εμφάνιζε συμπτώματα ίωσης και θα περίμενε την εξέλιξη, το 36% θα έμενε σε οικειοθελή καραντίνα και το 60% θα έκανε το τεστ ή θα πήγαινε σε νοσοκομείο για τα περαιτέρω.
- Το 90% θεωρεί ότι η ατομική ευθύνη παίζει μεγάλο ρόλο στην εξάπλωση της πανδημίας ενώ το 1% δεν θεωρεί ότι οι πολίτες έχουν οποιαδήποτε ευθύνη.
- Ένας στους πέντε πολίτες δηλώνει πως δεν θα εμβολιαστεί, ένας στους τέσσερις ότι θα εμβολιαστεί χωρίς δεύτερη σκέψη και οι δυο στους τέσσερις ότι για διάφορους λόγους θα συμβουλευτούν κάποιους ειδικούς.

- Τέσσερις στους πέντε Έλληνες δεν εμπιστεύονται το εμβόλιο, κύρια γιατί είναι καινούργιο και νέας τεχνολογίας.
- Ένας στους τέσσερις πιστεύει ότι θα υπάρξουν παρενέργειες και μάλιστα σοβαρές, ενώ δυο στους τέσσερις πιστεύουν πως οι παρενέργειες θα είναι ήπιες.
- Ένας στους τέσσερις πιστεύει ότι όσοι δεν εμβολιαστούν θα βρεθούν σε κοινωνικό και εργασιακό περιθώριο.
- Το 7% θεωρεί ότι όποιος δεν εμβολιαστεί θα αρρωστήσει.
- Το 55% αυτών που δεν θα εμβολιαστούν θα αποφεύγει παρέες και συναθροίσεις και το 32% τα μέσα μαζικής μεταφοράς.
- Το 38% όσων εμβολιαστούν θα συνεχίσουν να τηρούν τα μέτρα προφύλαξης και προστασίας.
- Τρεις στους τέσσερις πολίτες πιστεύουν ότι η Ελλάδα αντιμετωπίζει την κρίση της πανδημίας απολύτως ή μερικώς καλύτερα από άλλες χώρες.

Παραμένουμε στη διάθεση κάθε ενδιαφερόμενου επιστήμονα ή φορέα να εκτιμήσουμε και να του αποστείλουμε οποιοδήποτε πιο εξειδικευμένο στοιχείο θελήσει από τη βάση δεδομένων της έρευνας, αρκεί να μας στείλει το ερώτημά του στο email: mglamb@uniwa.gr.

Όλες οι μελέτες θα βρίσκονται αναρτημένες στη σελίδα του Τμήματος Μηχανικών Βιοϊατρικής της Σχολής Μηχανικών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής bme.uniwa.gr και στη σελίδα του επιβλέποντος καθηγητή users.uniwa.gr/mglamb (Researches-Studies).

Σε επόμενο τεύχος αναλύονται τα στοιχεία για την τηλεργασία, την τηλεκπαίδευση και των ψυχολογικών επιδράσεων που δημιουργήθηκαν και δημιουργούνται από τα μέτρα προστασίας και προφύλαξης που λαμβάνονται.

Άλλες Έρευνες-Μελέτες

Έχουν αναρτηθεί στη σελίδα του επιβλέποντος καθηγητή: users.uniwa.gr/mglamb (Researches-Studies) και αυτές του 2019 και στη σελίδα του Τμήματος Μηχανικών Βιοϊατρικής, της Σχολής Μηχανικών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής: bme.uniwa.gr.

2015 Τί θα ψηφίσουν οι φοιτητές στις εκλογές του Ιανουαρίου 2015 και γιατί.

2015 Ικανοποίηση των φοιτητών από τη σίτισή τους στα εστιατόρια του ΤΕΙ Αθήνας.

2016 Προτιμούν οι φοιτητές τις εξετάσεις με ελεύθερα βοηθήματα;

2019 Εθισμός των νέων στο αλκοόλ.

2019 Εθισμός των νέων σε καπνικά προϊόντα.

2019 Εθισμός των νέων σε ηλεκτρονικές συσκευές.

2019 Εθισμός των νέων σε τυχερά παιχνίδια.

Υπό δημοσιοποίηση

2020 Βία και εκφοβισμός στην Ελληνική κοινωνία.

2020 Πρόωρη εγκατάλειψη της εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

2020 Χρήση και εθισμός των Ελλήνων στα ναρκωτικά.

2021 Τηλεργασία, τηλεκπαίδευση και ψυχολογικές επιπτώσεις από την COVID-19 στην Ελλάδα.